

Zpráva analytické komise o vývoji příjmů a nákladů na zdravotní služby hrazených z prostředků v. z. p. v roce 2023

1 Náklady ZFZP na hrazené zdravotní služby z v. z. p.

Celkové náklady zdravotních pojišťoven na hrazené zdravotní služby ze základního fondu zdravotního pojištění (ZFZP) dosáhly v roce 2023 výše 456 633 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2022 se celkové náklady zvýšily o 38 515 mil. Kč (+9,21 %).

Tabulka 1: Celkové náklady systému v.z.p. (ZFZP)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	285 332	310 969	359 023	404 375	418 118	456 633
Index (k roku 2018, v %)	100,0	109,0	125,8	141,7	146,5	160,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	109,0	115,5	112,6	103,4	109,2

Níže uvedené tabulky ukazují výši finančních nákladů v jednotlivých segmentech za roky 2018 až 2023 včetně indexů nárůstu v jednotlivých letech a kumulovaného nárůstu nákladů vzhledem k roku 2018.

1.1 Segmenty „terénní“ ambulantní péče

Tabulka 1a: Náklady systému v.z.p. na stomatologickou péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	11 149	12 165	13 698	13 844	15 165	16 952
Index (k roku 2018, v %)	100,0	109,1	122,9	124,2	136,0	152,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	109,1	112,6	101,1	109,5	111,8

Tabulka 1b: Náklady systému v.z.p. na péči praktických lékařů

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	15 983	17 261	20 916	25 145	25 193	27 198
Index (k roku 2018, v %)	100,0	108,0	130,9	157,3	157,6	170,2
Index (k předchozímu roku, v %)	-	108,0	121,2	120,2	100,2	108,0

Tabulka 1c: Náklady systému v.z.p. na gynekologickou péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	4 020	4 345	5 298	5 051	5 622	6 067
Index (k roku 2018, v %)	100,0	108,1	131,8	125,7	139,9	150,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	108,1	121,9	95,4	111,3	107,9

Tabulka 1d: Náklady systému v.z.p. na rehabilitační péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	3 067	3 407	3 700	3 696	4 195	4 720
Index (k roku 2018, v %)	100,0	111,1	120,6	120,5	136,8	153,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	111,1	108,6	99,9	113,5	112,5

Tabulka 1e: Náklady systému v.z.p. na diagnostickou zdravotní péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	11 079	11 657	15 920	18 792	18 047	16 459
Index (k roku 2018, v %)	100,0	105,2	143,7	169,6	162,9	148,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,2	136,6	118,0	96,0	91,2

Tabulka 1f: Náklady systému v.z.p. na domácí zdravotní péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	2 007	2 325	3 275	3 473	3 971	4 737
Index (k roku 2018, v %)	100,0	115,9	163,2	173,1	197,9	236,1
Index (k předchozímu roku, v %)	-	115,9	140,8	106,0	114,3	119,3

Tabulka 1g: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči (bez hemodialýzy)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	22 785	26 445	31 355	31 856	35 563	40 024
Index (k roku 2018, v %)	100,0	116,1	137,6	139,8	156,1	175,7
Index (k předchozímu roku, v %)	-	116,1	118,6	101,6	111,6	112,5

Tabulka 1g6: Náklady systému v.z.p. na specializovanou ambulantní péči (bez centrových léčiv a odborností 901, 903, 403)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	18 888	21 794	25 897	26 328	29 050	32 915
Index (k roku 2018, v %)	100,0	115,4	137,1	139,4	153,8	174,3
Index (k předchozímu roku, v %)	-	115,4	118,8	101,7	110,3	113,3

Poznámka: v roce 2020 neaktualizovány dle výročních zpráv náklady vyloučených odborností 901, 903, 403

Tabulka 1h: Náklady systému v.z.p. na hemodialyzační péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	2 614	2 703	2 684	2 603	2 906	3 293
Index (k roku 2018, v %)	100,0	103,4	102,7	99,6	111,2	126,0
Index (k předchozímu roku, v %)	-	103,4	99,3	97,0	111,6	113,3

Tabulka 1i: Náklady systému v.z.p. na ošetrovatelskou a rehabilitační péči u PZSS

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	2 331	2 651	3 685	4 924	3 504	5 444
Index (k roku 2018, v %)	100,0	113,7	158,1	211,2	150,3	233,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	113,7	139,0	133,6	71,2	155,4

1.2 Segmenty ústavní péče

Tabulka 2a: Náklady systému v.z.p. na nemocnice

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	136 728	149 286	174 112	204 613	212 662	230 224
Index (k roku 2018, v %)	100,0	109,2	127,3	149,6	155,5	168,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	109,2	116,6	117,5	103,9	108,3

Tabulka 2a4: Náklady systému v.z.p. na centrová léčiva

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	16 367	18 321	21 636	24 265	27 400	31 496
Index (k roku 2018, v %)	100,0	111,9	132,2	148,3	167,4	192,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	111,9	118,1	112,2	112,9	114,9

Tabulka 2b1: Náklady systému v.z.p. na odborné léčebné ústavy (OLÚ)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	8 918	9 734	10 946	11 173	10 947	12 811
Index (k roku 2018, v %)	100,0	109,1	122,7	125,3	122,7	143,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	109,1	112,4	102,1	98,0	117,0

Tabulka 2b2+2b3: Náklady systému v.z.p. na léčebny dlouhodobě nemocných (LDN), na ošetrovatelská lůžka (OL) a na následnou intenzivní péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	9 581	11 013	12 451	12 932	13 105	15 706
Index (k roku 2018, v %)	100,0	115,0	130,0	135,0	136,8	163,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	115,0	113,1	103,9	101,3	119,8

Tabulka 2b4: Náklady systému v.z.p. na hospice

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	224	261	320	340	362	414
Index (k roku 2018, v %)	100,0	116,3	142,9	151,6	161,6	184,6
Index (k předchozímu roku, v %)	-	116,3	122,9	106,0	106,6	114,3

1.3 Náklady na lázeňskou péči a zdravotní péči v ozdravovnách

Tabulka 3a+3b: Náklady systému v.z.p. na lázeňskou péči

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	3 387	3 641	3 352	3 647	3 872	4 430
Index (k roku 2018, v %)	100,0	107,5	99,0	107,7	114,3	130,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	107,5	92,1	108,8	106,2	114,4

Tabulka 3c: Náklady systému v.z.p. na péči v ozdravovnách

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	32	35	40	37	38	45
Index (k roku 2018, v %)	100,0	106,9	123,2	113,4	117,3	139,9
Index (k předchozímu roku, v %)	-	106,9	115,3	92,0	103,5	119,2

1.4 Náklady na dopravu**Tabulka 5: Náklady systému v.z.p. na dopravu**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	1 582	1 698	2 184	1 961	2 219	2 149
Index (k roku 2018, v %)	100,0	107,3	138,0	124,0	140,3	135,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	107,3	128,6	89,8	113,1	96,8

1.5 Náklady na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)**Tabulka 6: Náklady systému v.z.p. na zdravotnickou záchrannou službu (ZZS)**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	2 806	2 981	3 606	4 547	4 068	5 710
Index (k roku 2018, v %)	100,0	106,2	128,5	162,0	145,0	203,5
Index (k předchozímu roku, v %)	-	106,2	121,0	126,1	89,5	140,4

1.6 Náklady na léky vydané na recepty**Tabulka 7: Náklady systému v.z.p. na léky vydané na recepty**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	36 148	37 821	38 503	38 519	41 058	44 740
Index (k roku 2018, v %)	100,0	104,6	106,5	106,6	113,6	123,8
Index (k předchozímu roku, v %)	-	104,6	101,8	100,0	106,6	109,0

1.7 Náklady na zdravotnické prostředky vydané na poukazy**Tabulka 8: Náklady systému v.z.p. na zdravotnické prostředky vydané na poukazy**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady v mil. Kč	7 944	8 344	8 584	9 207	10 509	11 787
Index (k roku 2018, v %)	100,0	105,0	108,1	115,9	132,3	148,4
Index (k předchozímu roku, v %)	-	105,0	102,9	107,3	114,1	112,2

1.8 Ostatní náklady hrazené z v.z.p.

Tabulka 9: Ostatní náklady systému v.z.p.

Náklady v mil. Kč	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Náklady na léčení v zahraničí	1 053	1 077	1 076	962	1 105	1 232
Finanční prostředky (vratky)	647	769	864	955	1 076	1 315
Náklady na očkovací látky	1 211	1 303	1 458	5 993	2 884	1 128
Ostatní náklady na zdravotní péči	36	47	996	104	44	48

2 Příjmy systému v.z.p. v roce 2023

Celkové příjmy do systému zdravotního pojištění jsou součtem příjmů z výběru pojistného od zaměstnavatelů, OSVČ a OBZP a příjmem ze státního rozpočtu za osoby, za něž je plátcem pojistného stát. Vývoj příjmů zdravotních pojišťoven od 1. pololetí 1998 do konce roku 2023 je zpracován v tabulkách č. 1 a 2 a v grafech č. 1 a 2 přílohy. Zdrojem dat o příjmech i o počtu pojištěnců jsou údaje od správce účtu přerozdělení. Přechod na nový způsob přerozdělení (PCG) od roku 2018 s sebou přinesl i drobné metodické změny ve sledování příjmů - především jde o změnu období pro výběr pojistného, a to z období od 18. dne měsíce do 17. dne měsíce následujícího na období měsíce kalendářního. Tato změna mj. přinesla mnohem menší volatilitu v měsíčním výběru pojistného. Příjmy roku 2023 jsou z výsledků 1. až 12. přerozdělení roku 2023, tj. vybrané pojistné (včetně platby GFŘ za OSVČ v paušálním režimu) za **kalendářní měsíce prosinec 2022 až listopad 2023** + platby za státem hrazené pojištěnce.

V roce 2023 dosáhly celkové příjmy zdravotních pojišťoven 460 279 mil. Kč, z toho příjmy z vybraného pojistného činily 321 569 mil. Kč a pojistné za osoby, za něž je plátcem stát, dosáhlo výše 138 709 mil. Kč. V porovnání s předchozím rokem 2022 se celkové příjmy zdravotních pojišťoven zvýšily o 35 185 mil. Kč (+8,28 %), výběr pojistného vzrostl o 25 871 mil. Kč, tj. o 8,75 %, příjmy ze státního rozpočtu o 9 313 mil. Kč, tj. o 7,20 %. Nárůst příjmů ze státního rozpočtu plynul z navýšení platby za státního pojištěnce vzhledem k nízké základně vzniklé úsporným vládním opatřením ve 2. pololetí roku 2022, které neutralizovalo průměrnou výši platby za státního pojištěnce v roce 2022 na úrovni průměrné platby v roce 2021. Výběr pojistného opět výrazně rostl – hlavně z důvodu rostoucích mezd a platů částečně reagujících na vysokou inflaci, menší vliv mělo také zapojení nemalé části ukrajinských uprchlíků do pracovního procesu.

V tabulce č. 3 a v grafu č. 3 přílohy je dokumentován vývoj příjmů zdravotních pojišťoven na 1 pojištěnce v členění na „státní“ pojištěnce, na osoby, za něž není plátcem pojistného stát (dále jen „nestátní“ pojištěnec) a na osoby bez ohledu, do které kategorie plátce pojistného patří.

V roce 2023 dosáhla hodnota celkového průměrného ročního příjmu na 1 pojištěnce výše 42 393 Kč, což představuje oproti roku 2022 nárůst o 3 085 Kč, tj. o 7,85 %. Příjmy z vybraného pojistného na jednoho „nestátního“ pojištěnce v roce 2023 činily 67 364 Kč (nárůst oproti roku 2022 o 4 577 Kč, tj. o 7,29 %), příjmy ze státního rozpočtu na jednoho „státního“ pojištěnce dosáhly hodnoty 22 800 Kč (nárůst oproti roku 2022 o 1 604 Kč, tj. o 7,57 %). Průměrný počet „státních“ pojištěnců v roce 2023 oproti roku 2022 klesl o 21 056 (o 0,34 %) na 6 083 743 pojištěnců, průměrný počet „nestátních“ pojištěnců stoupl o 64 039 (o 1,36 %) na 4 773 610 pojištěnců, průměrný celkový počet pojištěnců činil 10 857 353 (nárůst o 42 983 pojištěnců, tj. o 0,40 %).

Tabulka 4a přílohy dokumentuje vývoj podílu platby za „státní“ a „nestátní“ pojištěnce od roku 1998 do roku 2023. Podíl příjmů za „státní“ pojištěnce na celkových příjmech po dvou letech výrazného růstu (z 22,0 % v roce 2019 na 27,5 % v roce 2020 a na 31,5 % v roce 2021) v roce 2022 mírně klesl na 30,4 % vlivem úsporných vládních opatření při platbě za státní pojištěnce a vlivem výrazného nárůstu vybraného pojistného.

Tento pokles podílu na 30,1 % pokračoval i v roce 2023, a to navzdory výraznému zvýšení platby za státního pojištěnce, růst pojistného i růst podílu nestátních pojištěnců překonal růst platby za státního pojištěnce.

3 Očekávané příjmy systému v.z.p. v letech 2024 a 2025

V roce 2024 ještě doznívají dopady covidové epidemie, stále pokračuje válka na Ukrajině se všemi negativními dopady, inflace se blíží k inflačnímu cíli, ale centrální banka zůstává opatrná, ekonomika v ČR stále stagnuje, ale očekává se mírný růst. Zdravotní pojišťovny připravily následující odhad příjmů na roky 2024 a 2025, který vychází z lednové makroekonomické predikce MF ČR a ze současných informací o výši platby za státního pojištěnce – odhad růstu pojistného v roce 2024 byl oproti predikci s růstem objemu mezd a platů navýšen o 0,3 procentního bodu (z 6,6 % na 6,9 %), platba za státního pojištěnce je pro rok 2024 stanovena na 2 085 Kč dle valorizačního vzorce a pro rok 2025 je odhad platby ve výši 2 148 Kč.

Odhad příjmů:

	2022	2023	2024 odhad	2025 odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	6 104 799	6 083 743	6 050 000	6 045 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	1967; 1467	1 900	2 085	2 148
Platba státu (tis. Kč)	129 396 046	138 709 348	151 371 000	155 815 920
Platba GFŘ za OSVČ v paušálním režimu (tis. Kč)	2 460 178	3 250 965	3 380 000	3 480 000
Nárůst výběru pojistného (%)	7,65	8,55	6,90	4,70
Výběr pojistného (tis. Kč)	293 237 790	318 318 453	340 282 426	356 275 701
Celkem (tis. Kč)	425 094 014	460 278 766	495 033 426	515 571 621
Příjmy celkem - nárůst v %	6,17	8,28	7,55	4,15

Zdravotní pojišťovny odhadují příjmy systému v.z.p. (pojistné, platba GFŘ, platba státu) v roce 2024 ve výši 495,0 mld. Kč (nárůst o 7,55 % oproti roku 2023) a v roce 2025 ve výši 515,6 mld. Kč (nárůst o 4,15 % oproti roku 2024).

3a Očekávané příjmy systému v.z.p. v letech 2024 a 2025 - aktualizace

Na základě požadavku z jednání Analytické komise DŘ dne 26. března 2024 připravily zdravotní pojišťovny aktualizovaný odhad příjmů na roky 2024 a 2025, který vychází z dubnové makroekonomické predikce MF ČR a současných informací o výši platby za státního pojištěnce. V dubnové Predikci byl (oproti lednové Predikci) zvýšen růst objemu mezd a platů v roce 2024 z 6,6 % na 6,8 % (v odhadu příjmů je toto již zahrnuto) a v roce 2025 z 4,7 % na 5,5 %, dále byl snížen odhad vyměřovacího základu platby státu pro rok 2025 z 15 904 Kč na 15 842 Kč, což implikuje snížení platby státu z 2 148 Kč na 2 139 Kč v roce 2025. Ostatní parametry odhadu příjmů zůstávají beze změny.

Odhad příjmů:

	2022	2023	2024 odhad	2025 odhad
Počet státních pojištěnců (průměrný)	6 104 799	6 083 743	6 050 000	6 045 000
Platba státu na 1 st. pojištěnce (Kč)	1967; 1467	1 900	2 085	2 139
Platba státu (tis. Kč)	129 396 046	138 709 348	151 371 000	155 163 060
Platba GFŘ za OSVČ v paušálním režimu (tis. Kč)	2 460 178	3 250 965	3 380 000	3 480 000
Nárůst výběru pojistného (%)	7,65	8,55	6,90	5,50
Výběr pojistného (tis. Kč)	293 237 790	318 318 453	340 282 426	358 997 960
Celkem (tis. Kč)	425 094 014	460 278 766	495 033 426	517 641 020
Příjmy celkem - nárůst v %	6,17	8,28	7,55	4,57

Na základě aktualizovaných předpokladů vychází odhad příjmů systému v.z.p. pro rok 2024 ve výši 495,0 mld. Kč (nárůst o 7,55 % oproti roku 2023) a pro rok 2025 ve výši 517,6 mld. Kč (nárůst o 4,57 % oproti roku 2023 a nárůst o 2,07 mld. Kč oproti odhadu dle lednové Predikce).

4 Závěr

V roce 2023 narostly náklady ZFZP o 38,515 mld. Kč (+9,21 %) na 456,633 mld. Kč, příjmy o 35,185 mld. Kč (+8,28 %) na 460,279 mld. Kč. I přes vysoké nárůsty příjmů se systém v.z.p. dostal v roce 2023 do deficitu.

Příloha (jen v elektronické formě): **Tabulky a grafy 1 až 11_2023_2p.xlsx**

V Praze dne: 22. března 2024, doplnění dne 11. dubna 2024

Za analytickou komisi: Ing. Jiří Mrázek MBA